

Planter

Registreringsnet uge 24: Skadegørere i vinter- og vårsæd, hestebønner, roer og kartofler

Angrebene af Septoria er fortsat svage. Der er meget få bladlus i korn, hestebønner og roer. Der er behov for bekæmpelse af cikader i de tidligst fremspirede marker med stivelseskartofler. Der er begyndende angreb af chokoladeplet i hestebønner.

Analyse | 14. juni 2022

Registrering af svampesygdomme i korn

Ved angivelse af vejledende bekæmpelsestærskler for svampesygdomme i korn nedenfor er det forudsat, at der i de tidlige vækststadier medtælles angreb på hele planten og fra og med vækststadium 32 (2 knæ udviklet) medtælles kun angreb på de 3 øverste fuldt udviklede blade af hovedstrå.

Fra vækststadium 45 bedømmes yderligere procent dækning på faneblad og 2. øverste blad.

Tystofte bedømmer også løbende angreb af svampesygdomme i forskellige kornsorter, og bedømmelserne kan følges på 2022 – [TystofteFonden](https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/) (<https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/>)

Vinterhvede

9. registrering er foretaget. Der er kun fundet brunrust (0,01 procent angrebne planter) på Bornholm i sortsblandingen Wheat Mix 221 (Heerup, Kvium, Rembrandt). Der blev i uge 23 meldt om en enkelt pustel i Kvium i et ubehandlet forsøg ved Holeby og om 1-2 pustler på de nederste blade på de fleste planter i en mark med Pondus på Sydlangeland.

Der er fundet gulrust i ca. 5 procent af de ubehandlede observationer. Der er fundet angreb i Heerup ved Soderup, Ringsted, Nr. Åby og Sejet (0,1 - 1 procent angrebne planter og 100 procent angrebne planter ved Soderup). Der er også tidligere fra praksis meldt om fund af gulrust (spredte angreb) i Heerup på Samsø 4. maj og ved Skælskør (meget få angrebne blade) 23. maj.

I Graham er fundet gulrust ved Sejet og på Bornholm (1 procent angrebne planter). Ved Soderup er også fundet angreb i KWS Extase (1 procent angrebne planter) og ved Sejet i Momentum (5 procent angrebne planter).

Derudover er fundet gulrust i sortsblandingerne Wheat Mix 221 (Heerup, Kvium, Rembrandt) og Allround Mix (Pondus, Momentum, Informer) med 0,01 procent angrebne planter ved Sejet og 10 procent angrebne planter ved Soderup i Wheat Mix 221 og med 1 hhv. 5 procent angrebne planter i Allround Mix ved Sejet hhv. Soderup.

Der blev 19. maj også meldt om kraftige angreb af gulrust i den ældre meget modtagelige sort Kalmar ved Randers. Gulrust kan trives i næsten alt slags vejr, så det er forekomst af smitstof og sorternes modtagelighed, som er afgørende.

De mest modtagelige af de nuværende mest dyrkede sorter nemlig Heerup, KWS Extase og KWS Lili har 2 (modtagelig) i modtagelighed overfor gulrust, mens de tidligere dyrkede sorter Benchmark og Kalmar havde 4 (ekstrem modtagelig) hhv. 3 (meget modtagelig) i modtagelighed.

Angrebene af Septoria har bredt sig lidt, men er pt. fortsat overvejende svage grundet det tørre forår. Mange marker er fortsat meget rene også på de nederste blade. Nedbør fra omkring medio maj og frem har medført smitte, og angrebene af Septoria vil løbende vise sig ca. 3 uger efter smitten/nedbøren. Smitte på nuværende tidspunkt vil tidligst vise sig en uge inde i juli og vil med det nuværende smittetryk være af mindre betydning.

Til den sidste delte aksbehandling er anbefalet 0,25-0,4 l Propulse blandet med f.eks. 0,15-0,2 l Folicur Xpert/Prosaro EC 250 eller 0,2-0,25 l Orius Max afhængig af sort og smittetryk/nedbør. De højeste doser er kun anbefalet i de mest modtagelige sorter i områder med mest nedbør. I de fleste marker kan man anvende laveste dosis, dvs. 0,25 l Propulse blandet med 0,15 l Folicur Xpert/Prosaro EC 250 eller blandet med 0,2 l Orius Max.

I de mindst modtagelige sorter, hvor markerne ser meget rene ud også i bunden af afgrøden, kan behandling i st. 39 måske være sidste sprøjtning, hvis der er anvendt mindst 0,5-0,6 l Balaya. Hvis man skal have brugt restlagre af triazoler kan evt. også anvendes ren Orius Max/Folicur Xpert/Prosaro i sådanne marker.

Pondus og sortsblandingerne Allround Mix og Power Mix hører til de mindst modtagelige sorter for Septoria (1 i modtagelighed), mens følgende sorter er middel modtagelige (2 i modtagelighed): Informer, Heerup, Rembrandt, KWS Extase, Kvium, Momentum, RGT Saki, KWS Colosseum, Wheat Mix 221. Følgende mindre udbredte sorter er meget modtagelige (3 i modtagelighed): Chevignon, Graham, KWS Lili, LG Skyscraper.

I de sydlige og kystnære egne af landet med erfaring for sene angreb af brunrust er det vigtigt at vælge en blandingspartner til Propulse med god effekt mod brunrust, som i nogle år kan være et problem. Det gælder også i Heerup, hvor gulrust kan være et problem. De fleste af de dyrkede sorter er modtagelige for brunrust, men følgende sorter er mest modtagelige: Pondus, Kvium, Graham, KWS Lili, RGT Saki og Colosseum.

Vær obs på sprøjtefristerne, som i hvede er vækststadiet 61 for Propulse og vækststadiet 69 for Orius Max, Folicur Xpert og Prosaro EC 250.

Angrebene af bladlus er meget svage. Der er kun registreret angreb af bladlus i 10-15 procent af observationerne og med meget svage angreb (op til 5 procent angrebne strå). Angrebene er langt fra den vejledende bekæmpelsestærskel, som er 25 procent angrebne strå, såfremt der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers 40 procent angrebne strå.

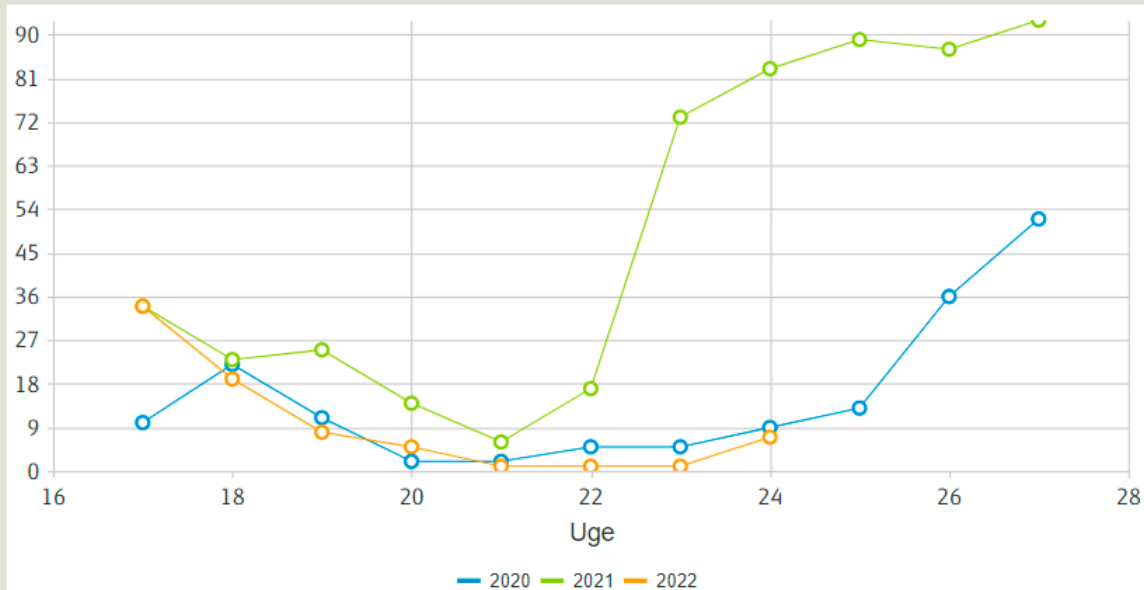
Det gennemsnitlige vækststadium er 64 (under blomstring), mens få af de længst udviklede marker er i vækststadium 71 (første kerner halv størrelse, kerneindhold vandtæt).

Her ses udviklingen i vækststadier i vinterhvede i registreringsnettet de senere år:

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17			30	30	30	30	30	31	31	31	30
18	30	25	31	31	30	31	30	32	32	31	31
19	31	28	32	32	31	32	31	33	32	32	32
20	33	30	35	33	34	34	32	35	35	34	35
21	35	33	37	35	38	38	40	39	38	37	40
22	44	37	46	38	48	47	53	46	43	41	50
23	50	45	55	41	62	58	66	55	55	53	59
24	58	55	65	51	68	64	71	65	61	62	64
25	63	62	70	58	71	69	75	70	68	69	

Septoria - % angr. planter

Figur 1. Udviklingen af Septoria pt. i hvede i forhold til de to foregående år.

Foto 1. Få af de længst udviklede hvedemarker er nu i vækststadiet 71, hvor de første kerner har halv størrelse, og kerneindholdet er vandagtigt. Her KWS Extase fra Ringsted fotograferet 13. juni 2022 af Irene Skovby Rasmussen, VKST.

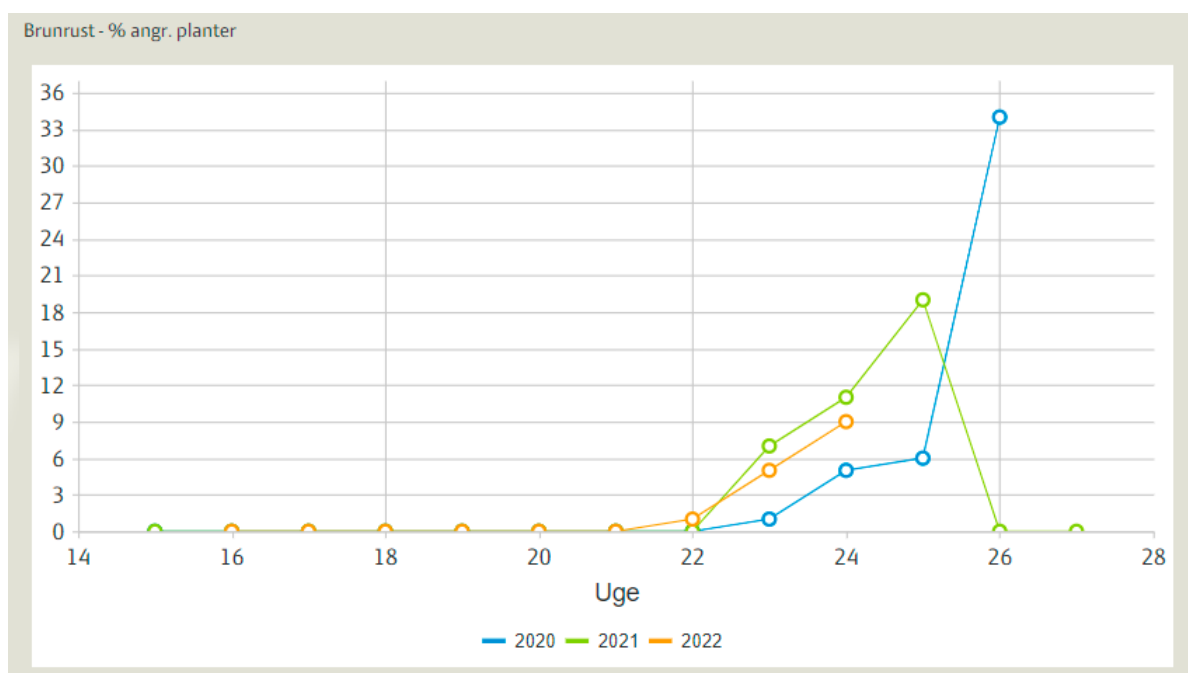
Rug

9. registrering er foretaget. Angrebene af brunrust har igen bredt sig lidt i den forløbne uge. Der er fundet brunrust i ca. 35 procent af de ubehandlede marker og med op til 100 procent angrebne planter.

Brunrust bekæmpes ved over 10 procent angrebne planter til vækststadiet 69 (afsluttet blomstring), og bekæmpelse er således ikke længere aktuel. Det gennemsnitlige vækststadium er 70.

Registreringen i den kommende uge er sidste registrering i rug i år.

Figur 2. Udviklingen af brunrust pt. i rug i forhold til de to foregående år. Bemærk inddelingen på y-aksen. Registreringsnettet er stoppet i uge 26 i tidligere år, se derfor bort fra data på dette tidspunkt.

Foto 2. Brunrust på nedre blad i rug fotograferet 9. juni 2022 af Inger Leitzke, Velas. Kun få af planterne havde meget brunrust.

Triticale

9. registrering er foretaget. Der er kun foretaget registreringer i 9 marker i de to sorter Cappricia og Trias.

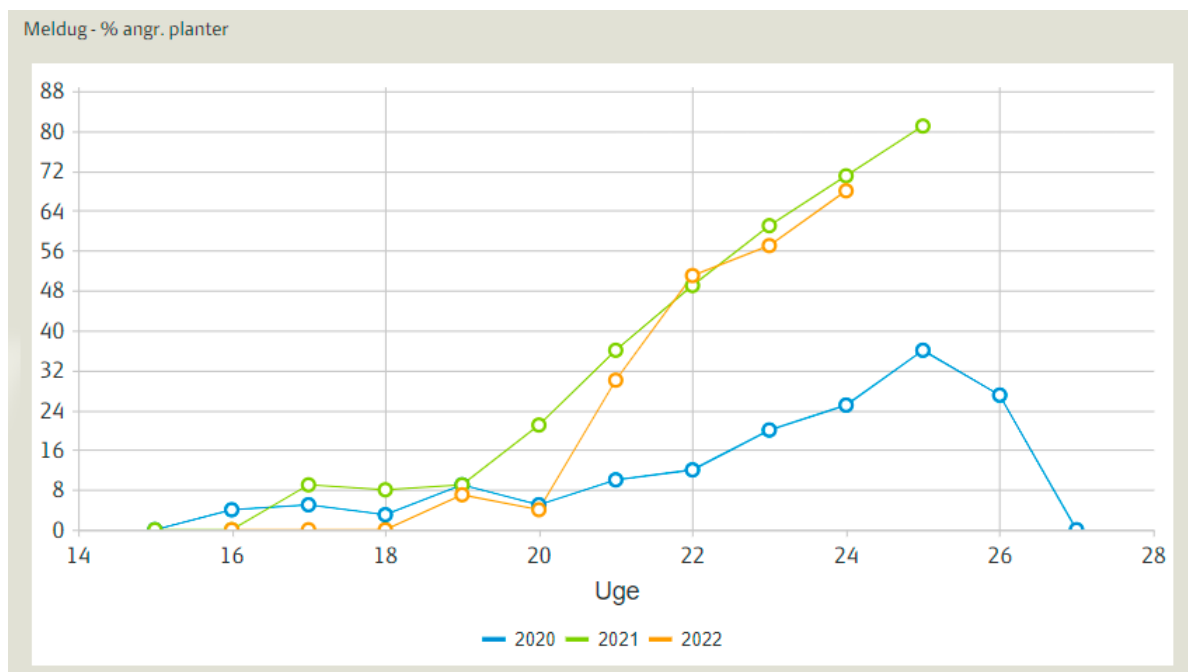
Meldug er meget udbredt og har igen bredt sig. Fra praksis er også meldt om tilfælde af meget meldug i triticale. Meldug anbefales i modtagelige sorter bekæmpet i vækststadiet 61-65 ved over 75 procent angrebne planter.

Gulrust er mindre udbredt end meldug. Der er fundet gulrust i 4 ubehandlede marker med Cappricia (15-100 procent angrebne planter) og i 2 ubehandlede marker med Trias (1-3 procent angrebne planter). Gulrust bekæmpes i Cappricia ved 1 procent angrebne planter til vækststadiet 65.

Det gennemsnitlige vækststadium er 68 (under blomstring), og evt. svampbekæmpelse er derfor ikke længere aktuell i mange triticalemarker.

Dette var sidste registrering i triticale i år. Vi takker for indberetningerne.

Figur 3. Udviklingen af meldug i triticale pt. i forhold til de to foregående år. Registreringsnettet er stoppet i uge 26 i tidligere år, se derfor bort fra data på dette tidspunkt.

Foto 3. Kraftige angreb af meldug på de nedre blade i triticale fotograferet 12. juni 2022. Efterhånden ses de sorte frugtlegemer (såkaldte kleistothecier) i meldugpustlerne.

6. registrering hvedegalmyg

Forekomsten af orangegule hvedegalmyg følges via feromonfælder på ca. 50 lokaliteter. Fælderne aflæses to gange om ugen. 6. registrering er foretaget 14. juni.

Flere og flere sorter er resistente mod de orangegule hvedegalmyg. Følgende af de dyrkede sorter er resistente mod den orangegule hvedegalmyg, og bekæmpelse er derfor ikke aktuel: Champion, Heerup, KWS Firefly, KWS Scimitar, LG Initial, LG Skyscraper, Pondus, RGT Bairstow, RGT Saki, SY Insitor og Sheriff. I sortsblandinger anbefales bekæmpelse ikke i blandinger med mindst 2 resistente sorter, dvs. bekæmpelse anbefales ikke i blandingen Power Mix (Pondus, RGT Saki, Momentum).

Hveden er modtagelig for evt. angreb fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (vækststadie 43-61). Hvedemarkerne med feromonfælder er nu i vækststadie 54 til 69, og de fleste marker er ikke længere modtagelige. Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er stille, tørt og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning.

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskele til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

Der er pt. stadig ikke fundet 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag på nogen af lokaliteterne. På 8 af 47 lokaliteter er der fundet over 30 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag (34-73 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag). Ustidigt og blæsende vejr er ikke gunstig for hvedegalmyggens æglægning.

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, hvor der oftere end i vinterhvede er et sammenfald mellem et modtageligt udviklingstrin og flyvning.

6. registrering af svampesygdomme i vårbyg og havre

Vårbyg

6. registrering er foretaget. Bygrust er nu mest udbredt, og angrebene har bredt sig den forløbne uge. Der er ingen klare sortsforskelle. Der er udløst bekæmpelse i ca. 10 procent af de ubehandlede marker.

Der er fundet bygbladplet hhv. skoldplet i ca. 20 procent af de ubehandlede marker. Mest bygbladplet er fundet i RGT Planet og Prospect med op til 20 procent angrebne planter. Mest skoldplet er fundet i RGT Planet med op til 25 procent angrebne planter.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter til vækststadiet 65 ved over 10 procent angrebne planter.

Bygbladplet bekæmpes i meget modtagelige sorter (RGT Planet, Applaus) frem til vækststadiet 65 ved over 10-25 procent angrebne planter og i de øvrige modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter.

Behovet for at bekæmpe skoldplet fastlægges ved at tælle dage med nedbør fra vækststadiet 31 (1 knæ udviklet), ligesom der skal være mindst 10 procent angrebne planter. 5 dage med nedbør udløser behandling i modtagelige sorter. I marker med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning er tærsklen lavere.

Ved behov for svampebekæmpelse omkring skridning anbefales Propulse-holdige løsninger, hvor dosis fastlægges efter smittetryk. Anvend afhængig af smittetryk i intervallet 0,25-0,35 l Propulse blandet med f.eks. 0,15-0,25 l Orius Max/Comet Pro. Vil man være sikker på at få de gamle triazoler opbrugt, kan i stedet for Propulse også anvendes 0,25-0,35 l Prosaro eller Proline Xpert blandet med 0,15-0,2 l Comet Pro. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

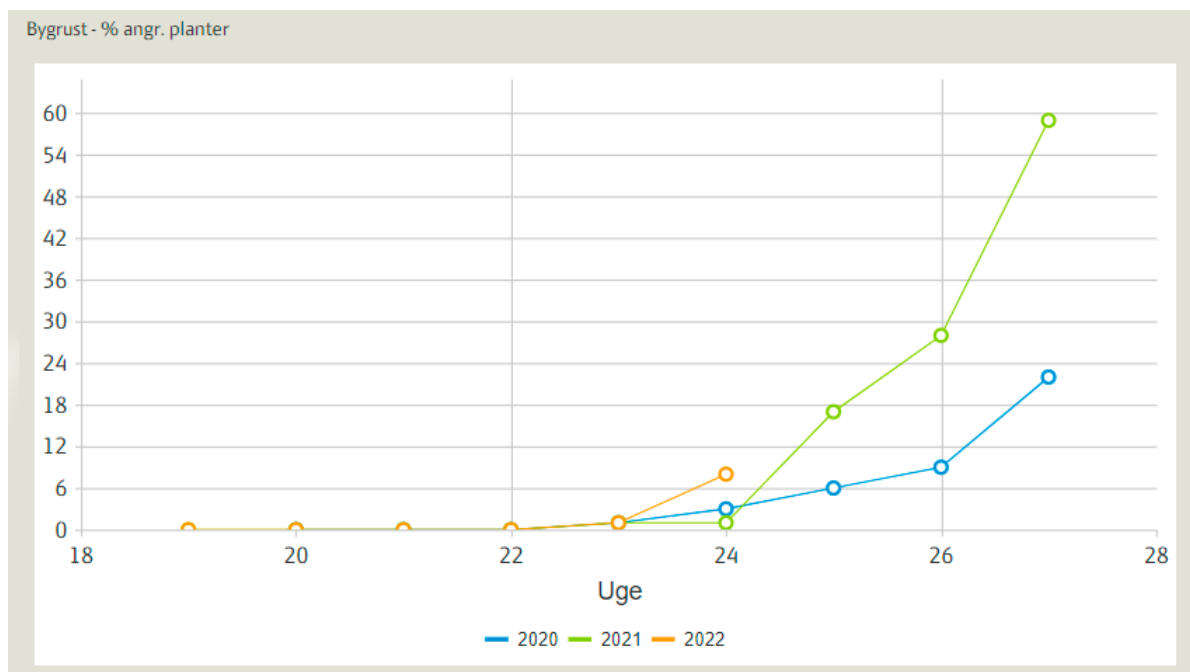
Vær obs på sprøjtefristerne, som i byg er vækststadiet 61 for Propulse, Folicur Xpert og Prosaro EC 250 samt vækststadiet 69 for Orius Max.

Der er kun registreret angreb af bladlus i 30 procent af observationerne og med meget svage angreb (op til 10 procent angrebne strå). Angrebene er langt fra den vejledende bekæmpelsestærskel, som er 25 procent angrebne strå, såfremt der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers 40 procent angrebne strå.

Angrebene af kornbladbillelarver er også overvejende svage, men med mere udbredte angreb i enkeltmarker (op til 30 procent strå med larver). Kornbladbillelarver bekæmpes ved 0,5-1,0 larve pr. aksbærende strå indtil omkring begyndende skridning.

Det gennemsnitlige vækststadiet er 54 (under skridning), mens de længst udviklede marker er i vækststadiet 61 (begyndende blomstring).

Figur 4. Udviklingen af bygrust pt. i vårbyg i forhold til de to foregående år.

Foto 4. Et enkelt blad med gulrust i vårbygssorten Feedway ved Gørlose fotograferet 13. juni 2022 af Anne Darre-Østergaard, Agrovi. Gulrust i byg er aldrig et problem, men i sjældne tilfælde kan der forekomme angreb på enkeltblade. Det er tidligere set, at "tritcaleracer" kan angribe byg i mindre omfang, men det kan også være en specifik race på byg.

Havre

6. registrering er foretaget. Der er kun udløst meldugbekæmpelse i ca. 5 procent af observationerne. Meldug anbefales i vækststadiet 51-65 i modtagelige sorter bekæmpet ved over 75 procent angrebne planter. Sorten Delfin er resistent mod meldug, og der er ikke fundet meldug i sorten.

Angrebene af bladlus er meget svage, og der er kun fundet op til 5 procent angrebne strå. Angrebene er langt fra den vejledende bekæmpelsestærskel, som er 25 procent angrebne strå, såfremt der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers 40 procent angrebne strå.

Angrebene af kornbladbillarver er også overvejende svage, men med mere udbredte angreb i enkeltmarker (op til 50 procent strå med larver). Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5-1,0 larve pr. aksbærende strå indtil omkring begyndende skridning.

Det gennemsnitlige vækststadium er stadium 53 (under skridning), mens de længst udviklede marker er tæt på begyndende blomstring.

I havre foretages der relativ få registreringer.

Foto 5. Manganmangel i havre fotograferet 10. juni 2022 af Rasmus Storck, Landbosyd. Havre er følsom for manganmangel, og symptomerne ser helt anderledes ud i havre end i de andre kornarter.

9. registrering af svampesygdomme i alm. rajgræs

Der er fundet angreb af kronrust i ca. 70 procent af observationerne, men hovedsagelig svagere angreb. Det højeste angreb er 30 procent dækning i ubehandlet Greenway og 10 procent dækning i ubehandlet Esquire. Meldug er fundet i ca. 45 procent af markerne og overvejende med svage angreb, men med op til 6 procent dækning i ubehandlet.

De vigtige behandlinger mod svampe i rajgræs er omkring vækststadie 45-51 og 69.

Det gennemsnitlige vækststadie er 62 (begyndende blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstret.

Til bekæmpelse kan anvendes f.eks. 0,2-0,25 l Entargo blandet med 0,25-0,3 l Folicur Xpert. Der kan også anvendes 0,25-0,3 l Comet Pro blandet med 0,2-0,25 l Folicur Xpert. Bemærk at Orius Max senest må anvendes under skridning (vækststadie 55) og derfor ikke er nævnt. Balaya må i frøgræs også kun anvendes til 31. maj.

1. registrering af svampesygdomme i hestebønner

De første registreringer er foretaget. Der registreres i 20 marker, og pt. er der registreret i 12 marker. Vikkeskimmel er mest udbredt og er fundet i 5 af 12 marker (0,1-100 procent angrebne planter) og med op til 20 procent dækning. Ingen af de godkendte midler har særlig god effekt mod vikkeskimmel.

Der er ikke registreret hestebønnebladplet eller hestebønnerust. Der er registreret chokoladeplet i 3 marker. Chokoladeplet trives bedst i fugtigt og varmt vejr og bekæmpes ved 5-10 procent angrebne planter.

Følgende midler har en mindre anvendelse til svampebekæmpelse i hestebønner: Amistar, Orius Max, Folicur Xpert og Pictor Active, hvor sidstnævnte er udsolgt flere steder. Hvis der satses på en enkelt behandling kan anvendes halv dosis af midlerne. 1,0 l er normaldosering for midlerne dog er 1,25 l normaldosering for Orius Max. Man kan også blande Amistar og Pictor Active med de andre midler.

Den 7. juni 2022 blev også givet en mindre anvendelse til Orius Gold og Folicur Xpert EC 240, som er omfattet af de nye triazolregler og erstatter Orius Max hhv. Folicur Xpert. Der må i vækststadie 60-71 maksimalt anvendes 0,5 l Orius Gold eller maks. 0,62 l Folicur Xpert EC 240, såfremt der ikke anvendes andre midler omfattet af reglerne.

Der er ikke registreret angreb af bededbladlus, men 20 procent planter angrebet af ærtebladlus på en enkelt lokalitet ved Ringsted. Bladlus

 æmpes ved 10-15 procent angrebne planter og begyndende kolonidannelse.

De bedømte marker er omkring begyndende blomstring.

Foto 6. Vikseskimmel i hestebønner fotograferet 13. juni 2022 af Irene Skovby Rasmusen, VKST.

Foto 7. Nekroser i hestebønner fotograferet 5. juni 2022. I hestebønner ses tit diverse rødlige områder/pletter på bladene, som kan forveksles med chokoladeplet. Pletterne ved angreb af chokoladeplet er i starten ret distinkte på bladet og flyder så sammen til større områder.

7. registrering af skadedyr i roer

NBR og Nordic Sugar følger forekomsten af skadedyr i sukeroer til sidst i juni, og resultaterne kan også følges på registreringsnettet. Data opdateres hver torsdag. Der er fortsat kun fundet meget få og enkeltstående eksempler på mineringer af bedefluer og på forekomst af bedebbladlus. Der er derfor pt. intet bekæmpelsesbehov.

4. registrering af cikader i kartofler

Der blev opsat gule limplader i uge 20, og de første aflæsninger blev foretaget i uge 21. 4. aflæsning af limpladerne er nu foretaget, og data viser fangster fra den forløbne uge. Der er fundet cikader på alle 22 lokaliteter, og mange steder er der fundet mange cikader. Der er fundet op til i gennemsnit 449 cikader pr. limplade.

Allerede ved 1. aflæsning var der en del indflyvning af cikader. Indflyvningen er igen i år sket tidlig. Evt. bekæmpelse er tidligst aktuel 4 uger efter indflyvning. Indflyvning er i de tidligst fremspirede marker sket i uge 20. Bekæmpelse er derfor nu aktuel i indeværende uge i de tidligst fremspirede marker. Bekæmpelse i de øvrige marker er aktuel i den kommende uge 25. Til bekæmpelse anbefales 0,15 kg Mospilan.

I stivelseskartofler er der ofte behov for 2 behandlinger mod cikader, mens der sjældent er behov for bekæmpelse i lægge- og spisekartofler.

[Se registreringer i Registreringsnettet](#)

[Følg udviklingen af skadegørere i registreringsnettet 2022](#)

Se alle ugekommentarer til udviklingen af skadevoldere

Emneord

Kartofler

Læggekartofler

Registreringsnet/varsling

+7

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

